

побудови стратегічно-орієнтованої системи бухгалтерського обліку [Текст] / Р. Ф. Бруханський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2014. – № 1. – С. 163-169.

5. Бруханський, Р. Ф. Поняття стратегічного управлінського обліку [Текст] / Р. Ф. Бруханський // Інноваційна економіка. – 2014. – № 4. – С. 310-313.

6. Бруханський Р. Ф. Обліково-соціальні параметри диференціації та забезпечення стратегій аграрних підприємств / Р. Ф. Бруханський, С. К. Шандрук // Науковий вісник Полісся. – 2016. – № 4 (8), ч. 2. – С. 247-252.

Радик Сніжана

магістрант

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК – ДОМІНАНТА СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В БІЗНЕСІ

Генерування принципово нової концепції стратегічного управлінського обліку зумовлене необхідністю забезпечення належного обліково-аналітичного базису для стратегічного менеджменту у сучасному глобалізованому просторі. Виникнення такого нового напрямку пов'язують також із недостатньою мотивацією охоплення нових інтегрованих ланок бізнесу управлінським обліком. Саме тому, починаючи з другої половини 70-х рр. ХХ ст., у зв'язку з необхідністю системного аналізу, моніторингу і прогнозування позицій підприємства у розвиненій ринковій інфраструктурі, управлінський облік почав поступатися стратегічному управлінському. Такий інноваційний облік значно краще забезпечує важливою обліковою інформацією стратегічний менеджмент.

Стратегічний управлінський облік не є до кінця сформованим, проте може бути дуже перспективним, адже він опинився між двох різних, але працюючих на спільну мету категорій – стратегічного менеджменту та управлінського обліку, тому нові вимоги мотивують цей вид обліку шукати найкращих шляхів розвитку. Реалізація вимог, які висуваються до нового напрямку, потребує потужного методичного та методологічного апарату. Однак, через свою взаємопов'язаність з вищенаведеними дисциплінами та багатого арсеналу інструментів, стираються межі сприйняття стратегічного управлінського обліку як самостійної концепції з власним предметом, методом та завданням. Дуже багато протиріч з цього приводу виникає у вітчизняних і закордонних науковців. Зокрема, по-різному визначають поняття стратегічного управлінського обліку. Його визначення поляризуються у межах суб'єктивних переконань і навіть заперечуються деякими вченими. Однак, міжнародна

організація фахівців управлінського обліку, закордонні та переважна більшість вітчизняних науковців відстоює право на подальший розвиток перспективного стратегічного управлінського обліку, ведення якого забезпечує впевненість у конкурентоспроможності підприємств у майбутньому. Підґрунтям для виділення його в окремий перспективний напрям, на наш погляд, є все ж таки певна єдність у підходах до визначення самої суті цього обліку, адже саме відсутність злагодженої науково-дослідної роботи заважає його потенційному росту. Позиціонуємо стратегічний управлінський облік як надзвичайно важливу інформаційно-облікову гілку управлінського обліку, систему виявлення, збору, опрацювання та інтерпретації стратегічно важливої звітної інформації підприємства, призначеної для подальших аналітично-інформаційних цілей і прийняття рішень на майбутню перспективу.

Розділяємо погляди Р. Ф. Бруханського, про те, що стратегічний управлінський облік є проміжною ланкою, яка знаходиться між стратегічним менеджментом і обліком, працює на інтереси підприємства в цілому [1, с. 227]. Тому, предмет вивчення цього напрямку може мати широку деталізацію. Науковці по-різному трактують його, наприклад: О. Є. Власова стверджує, що предметом є комплекс виробничо-фінансових операцій господарської діяльності, інформація про які відображається у фінансовій звітності підприємства і в подальшому використовується у аналітично-стратегічному плануванні [2, с.107]. Л. В. Нападовська називає предмет стратегічного управлінського обліку об'єктами підприємства у процесі виробництва і управління [3, с. 19].

На нашу думку, предметом дослідження стратегічного управлінського обліку є внутрішнє і зовнішнє середовище. Причому, підтримуючи позицію авторитетного інституту професійних бухгалтерів управлінського обліку СІМА [4], вважаємо, що увага акцентується все ж більше на зовнішньому середовищі, яке безпосередньо впливає на поведінку підприємства в умовах глобалізації та регіоналізації економіки. Внутрішнє, в свою чергу, також має вплив на локальному рівні, проте він є опосередкованим, бо в цьому аспекті підприємство розраховує виключно на власні ресурси розвитку. Зовнішніми факторами впливу на функціонування підприємства є: специфіка галузі, економічні вимоги (кон'юнктура ринку, ринкова ціна, вплив споживчих вподобань та ін.). До внутрішніх факторів відноситься: ресурсозабезпеченість: (капітальні інвестиції, матеріально-технічна база, трудоворесурсний потенціал та ін.), обрана стратегія (зосередження, диференціації, мінімізації витрат).

Стратегічний управлінський облік покликаний здійснювати аналітику, що є особливо актуальним у мінливому бізнес-середовищі. Об'єктами при цьому, як стверджує О.Є. Власова, є витрати і результати діяльності підприємства [2, с.107]. Тому, ми вважаємо, що його основна мета – забезпечити інформаційно-аналітичну підтримку прийняття ефективних стратегічних рішень на підприємстві. Подібної думки притримується більшість вчених.

Стратегічний управлінський облік взаємопов'язаний із багатьма аналітичними науками, саме тому спектр його методів, прийомів, засобів дуже різноманітний. У цьому напрямку вчені плідно працювали і досі здійснюють нові наукові пошуки.

Представлені науковцями численні методи стратегічного управлінського обліку можна, на нашу думку згрупувати за наступними ознаками:

1) методи стратегічного ціноутворення та калькулювання: (ABC costing, target costing, kaizen costing, ланцюжки вартості та ін.);

2) методи моніторингу конкурентоспроможності (аналіз трендів та ін.);

3) методи позиціонування підприємства (відповідно до обраної стратегії);

4) методи планування та стратегічного бюджетування (flexed budget);

5) система збалансованих показників (balanced scorecard);

6) методи комплексного аналізу (аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища, аналіз прибутковості підприємства, SWOT-аналіз, GAP-аналіз та ін.).

Проведений поділ методів на групи допомагає побачити схожість деяких з них, але не вирішує проблему вибору найефективніших. Необхідно виважено підходити до питання обрання найкращих інструментів. Економічний ефект одного і того ж методу може бути різним. Тому для визначення найоптимальніших та формування стійкого інструментарію необхідно детально розглянути кожен інструмент, його переваги і недоліки, які обумовлені специфікою галузі і окремого підприємства, дослідити методика застосування, про що й піде мова у наступному розділі дипломної роботи.

Отже, стратегічний управлінський облік має власну мету, предмет, об'єкти, методи, інструменти, застосування яких забезпечує прибутковість підприємства та можливість стратегічного планування. Водночас методика стратегічного управлінського обліку не є достатньо дослідженою, бо перед науковцями постає непросте завдання розробити таку методичну базу, яка б цілком задовольняла потребу оцінки майбутніх, інколи безпрецедентних, ситуацій і пошуку альтернативних варіантів поведінки у мінливому бізнес-середовищі. Від ефективності такого виду обліку залежить стратегічний менеджмент, адже стратегічний управлінський облік є його потужною інформаційно-аналітичною підтримкою. Таким чином, розвиток цього нового напрямку є надзвичайно актуальним, необхідним для реалізації бізнес-стратегії.

Список використаних джерел

1. Бруханський, Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва [Текст] : монографія / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 384 с.

2. Власова, О. Є. Науково-методичні засади організації стратегічного управлінського обліку в рамках системи обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством [Текст] / О.Є. Власова // Комунальне господарство

міст. – №115. – 2014. – С. 105–110.

3. Нападовська, Л. В. Управлінський облік [Текст] : монографія / Л. В. Нападовська. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000. – 450 с.

4. CIMA Official terminology [Text]: Edition. – London: CIMA Publishing, 2005. – 114 p.

Райкова Тетяна

к.фарм.н., доцент

Запорізький державний медичний університет

м. Запоріжжя

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ – ШЛЯХ В МАЙБУТНЄ

Організації і керівники, які дивляться вперед, визначають напрямок з розробки стратегій та їх реалізації. При цьому бізнес, як і керівники, повинен працювати добре і прямо зараз, щоб добре розвиватися в майбутньому. На це направлений стратегічний аспект управління, а саме – стратегічне управління.

Питанням стратегічного управління приділяється велика увага. При цьому, окреслена проблема ставала предметом дослідження в роботах Б. Райана [7], І. Ансоффа [1]. Дисципліна управлінський облік введена для підготовки керівників підприємств. Для цього розроблені навчальні посібники та підручники, які дають змогу оволодіти управлінням майбутнього [3].

Специфіка діяльності підприємств галузі фармація з питань стратегічного управління відображена в роботах Б.П. Громова [2], А.С. Немченко та інших [6; 5].

Стратегічне управління здійснюється в контексті місії організації і його фундаментальна задача полягає в тому, щоб забезпечити взаємозв'язок місії з основними цілями організації в умовах змінного економічного середовища. Стратегічне управління стосується цілей і засобів. В площині цілей воно вимальовує загальні контури майбутнього організації, в якості засобів - показує, як ця ціль повинна досягатися. Стратегічне управління - це прогнозне управління, пов'язане з розробкою і концептуалізацією уявлень про те, куди прямує організація.

Стратегічне управління повинне суміщатися з практикою оперативного управління та базуватися на даних управлінського обліку [4].

У керівників фармацевтичної галузі, які мислять стратегічно, повинно бути широке і довгострокове бачення перспектив руху. Але вони повинні також розуміти, що саме вони відповідають, по-перше, за планування розміщення засобів способом, найбільш корисним для впровадження стратегії і, по-друге, за те, щоб управління будувалось, додаючи значну вартість до результатів, які